

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Kiadásaink emelése.

(—a.) Ismételt említést tettünk már arról az aggodalmat keltő jelenségről, hogy állami háztartásunk kiadásai évről-évre rohamosan emelkednek. A jövő évi költségvetés kiadási rovata szintén ilyen rohamos emelkedést mutat: 16,293.694 frt-nyi tetemes összeggel mulják felül a következő évre előirányzott kiadások az ideit. Pedig a folyó évben sem tartották meg a kiadásokban a költségvetés kereteit, hanem meglehetősen túlhaladták azt; mire számíthatunk a jövő évben?

A kiadásoknak ily mérvű emelése magát a pénzügyminisztert is meglepte. Expozéjában ő maga is *jelentékenynek* mondja ezt az emelkedést. Lássuk, mivel mentegeti azt?

Mentegeti első sorban avval, hogy ez az emelkedés, dacára, hogy »jelentékeny«, túlságosnak nem mondható, mert hiszen az idei költségvetés (1895.) sokkal nagyobb, számszerint 26 milliónyi emelkedést tüntetett fel. No ez ugyan sovány vizsgálat és nem valami nagy államférfiúi bölcseséget árul el. Abból, hogy az idén már az első félévben 15 millió deficitet csináltunk, nem következik, hogy jövőre is »muszáj« lenne éppen annyit, vagy csak félannyit is csinálni.

Sőt éppen az a körülmény, hogy az idei, 26 milliónyi emelkedést nem bírta meg az ország, mert a bevételek emelkedése nem tudott lépést tartani a kiadások szertelen emelésével, — éppen ez a körülmény ejthette volna gondolkodóba a kormányon levőket és bírhatta volna őket arra, hogy álljanak el a kiadások folytonos és módfeletti emelésétől és a helyett törekedjenek inkább arra, hogy szüntessék be a felesleges kiadásokat.

A kiadások emelésének második mentességét »az időközben alkotott törvények folytán felmerülő szükségletek« képezik. Hogy miféle törvényeket kell érteni »az időközben alkotott törvények« alatt? — nem nehéz kitalálni. Kétségkívül a pol-

gári anyakönyvvezetés okozza ezeket a »felmerülő szükségleteket.«

Nem csudálkozunk rajta, hogy ezen a czímen emelni kell a kiadásokat. Az egyházpolitikai ellenzék régen megmondotta és számszerint kimutatta, hogy ez a teljesen felesleges munka mily rengeteg pénzébe fog kerülni az országnak.

Azon csodálkozunk inkább, hogy a kormány ezt még mentségül hozza fel arra, hogy a kiadásokat emelnie kellett. Hiszen eddig azt hirdették, hogy az oly kevésbe fog kerülni, hogy az ország meg sem érzi. Sőt némelyek olyan vérmes reményekkel voltak eltelve, hogy még hasznot is vártak belőle. És ime már az első évben 800,000 frttal emelték e czímen a kiadásokat, — pedig már most, két héttel az életbeléptetés után mindnyájan tudjuk, hogy ez az összeg nagyon is kevés lesz »az időközben alkotott törvények folytán felmerülő szükségletek«-re.

A kiadások emelésének további mentségeül »a közösgyi és honvédelmi kiadások növekedését« hozza fel a pénzügyminiszter. Sajátságos dolog, hogy azoknak a közösgyi és honvédelmi kiadások növekedésének nem lehet határt szabni.

Nem vagyunk elfogultak; nem tartozunk azon ellenzéki frázis-hősök közé, akik egyetlen tollvonással megakarnának szüntetni minden közösgyész és honvédelmi kiadást. Sőt készséggel elismerjük, hogy hadseregünk fejlesztésére s a monarchia méltó képviseltetésére mindent el kell követni, semmiféle áldozattól nem szabad visszarettenni, — de csak ha a nemzet jogos érdekei biztosítva vannak. Aminek garantiáját a jelen kormánynál — sajnos! — nem látjuk.

Másrészt pedig furcsán jellemzi állapotunkat az a körülmény, hogy ha a közös miniszterek, vagy a hadügyminiszter követelnek újabb milliókat, megkapják nyomban az utolsó krajczárig: de ha a nemzeti nevelés vagy a földmívelés

ügye kíván áldozatot, akkor mindjárt kész a válasz a miniszter uraknál, hogy jó lenne, — de nincs pénz, üres a kassza.

A kiadási többletnek egy igen nagy részét azzal indokolja Lukács miniszter, hogy »az állami üzemek, nevezetesen az államvasutak, ezek gépgyára, a diósgyőri vas- és aczélgyár, a vasművek, valamint posta- és táviró és a dohányjövedék fejlődésének következtében válik szükségessé.« Őszintén örvendünk ezen intézmények fejlődésének. Elismerjük, hogy ezek miatt folytonosan emelni kell a kiadásokat; — de csak akkor, ha ezeknek bevételei is számarányosan emelkedni fognak. Sajnos, hogy az államvasutakat illetőleg az utolsó két év nem a bevételek növekedéséről, hanem a deficit gyarapodásáról tesz tanuságot. Baross halála óta a tespedés jeleivel találkozunk mindenfelé a közlekedés terén. Világos jele annak, hogy nem az intézményben, hanem az emberekben van a hiba.

A jászberényi beszámoló elmaradt.

Apponyi Albert választóihoz nyílt levelet intézett, a melyben elmondja, hogy választói határozott kívánságára szívesen lemegy október valamelyik vasárnapján Jászberénybe, hogy választóinak beszámoljon; de jelenti azt is, hogy rája fontos misszió várakozik: meg kell jelennie november 10-én Kassán, a felsőmagyarországi nemzeti párt szervezkedő nagygyűlésen. Ha tehát választói fölmentenék a jászberényi beszámolás kötelessége alól: az esetben Kassán óhajtana nyilatkozni a politikai helyzetről. E nyílt levél folytán a jászberényiek, vasárnap gyűlést tartottak, a melyben abszolvárták Apponyi grófot a jászberényi beszámolás alól s elhatározták, hogy a kassai pártgyűlésre deputációt küldenek s Apponyi kassai beszédét kinyomatják és szétosztják választói között.

Az osztrák kormány parlamenti munkaprogrammja.

Mindenekelőtt a költségvetést óhajtja elintézni s bécsi hírek szerint a kormánynak reménye is van, hogy a költségvetés ebben az évben törvénynyé válik. A sürgősen tárgyalandó javaslatok közé vannak sorozva az iszákosság, továbbá az élelmi cikkek hamisítása elleni javaslat, ezenkívül a munkás-statisztikai hivatalra és a bányafelügyelőkre vonatkozó javaslatok. A költségvetés után benyújtja a válasz-

tási javaslatot, majd az adóreformjavaslat s az igazságügyi reform következik. A kiegyezési tárgyalásokat még a tavasz folyamán akarja a kormány elintézni. A mint ezekből látszik, az osztrák kormány parlamenti munkaprogramja minden tekintetben gazdag.

A nyitrai választók jegyzéke.

Mindenütt jól csinálja a liberális párt a maga dolgát, legjobban mégis a híressé vált Nyitrán, hol két erőszakos választás után jó előre, újabb erőszakkal készülnek az eljövendő harmadikra.

Köztudomású már, hogy legujabban a választók jegyzékét ott akként állapították meg, hogy igen számos választót kihagytak, mindezek azután hasztalanul éltek felszólalással, mert ez, mint annak idejében említettük, a leggyafurtabb indokolással elutasított.

De most ennek a dolognak egy még tanulságosabb pendantja is akadt.

Tudniillik a választókat összeíró bizottság a névjegyzékbe a »jók« és »hivék« közül 187 mondd száz és nyolcvanhét olyan egyént vett föl, akiket mint adóhátralékosokat a szavazati jog meg nem illet.

Erre K u t v a s z e r István egy városi tisztviselővel a B. tabellából összeállította a hiteles névsort s a választási törvény 44. §-a értelmében, mely szorint mindenkinek jogában áll bármely jogtalan felvétel miatt a névjegyzék ellen felszólalni, beadta felszólamlását a központi választmányhoz. A dolog egészen világos volt; ahhoz, hogy a 187 jogtalanul vétetett fel a névjegyzékbe, a B. tabella tanuskodása és az 1875. évi VI. t.-cz. 1. §-ának intézkedése szerint, kétség nem fért. Tudták azt maguk a kifogásoltak is. Épp azért kíváncsi volt mindenki, mit fog tenni a közp. választmány. Végre megjött a határozat, mely szól eképen:

Nyitvámegye központi választmányának Nyitrán 1895. évi szeptember hó 13-án és folytatva tartott üléséből, 74. t. ú. 370. közp. sz. Brezányi János, Kutvaszer István és Skoluda Lajos nyitrai lakosok felszólamlása az iránt, hogy 1894. évi egyenes adótartozásuknak 1895.

évi április hó 15-ig való be nem fizetése miatt Nyitra város 1896. évre érvényes képviselőválasztói névjegyzékéből Craus Vinceze és még 186 nyitrai lakos töröltessék. Határozat: Ezen felszólamlás elutasítottatik, mivel az ahhoz csatolt névsorral egyáltalában nincsen igazolva, hogy az abban megnevezett egyének 1894. évi egyenes adótartozásukat a törvényes határidő alatt be nem fizették volna; és mivel a nagyméltóságu m. kir. Curianak 1875. évi 380. számú elvi jelentőségű határozata szerint az 1875. VI. t.-cz. 2. és 3. szakaszai értelmében ki-ki csak saját személyére nézve élhet felszólamlással adóhátralék szempontjából. Markhot főjegyző, alispán elnök helyett.

Tehát elutasították a felszólamlást, a mi annyit jelent, hogy a 187 aszavazó-lajstromban marad. Miért? Talán megfizették adójukat, a B. tabella szerint nem adóhátralékosok? Dehogy. A közp. választmány nem a tényt nézte, hanem azt, hogy a 187-nek ben kell maradnia a lajstromban. A szegény embernek még a vánkását is eladják, ha adóhátralékban van; a 187 nemesak nem fizetett, de még a törvény ellenére szavazó polgár is maradhat. A közp. választmány nem azt mondja, hogy nem azért maradtak a lajstromban, mert fizettek, hanem csak azt, hogy a felszólamláshoz csatolt névsorral nincs igazolva, hogy az illetők adóhátralékosok. De hiszen a megyeházi tiltották le a városi főjegyzőt annak idején, hogy a kiállított névjegyzéket hitelesítse, hogy ne legyen igazolva. De azért a B. tabella megczáfolja a határozatot.

Továbbá a Kúria 1875-ben kimondta, hogy az, akit tévesen adóhátralék czimén kihagytak, csak saját személyére nézve élhet felszólalással, de ez a kuriai határozat a 187 egyén esetére nem vonatkozik. Nem a 187 egyén maradt ki tévesen, hanem annak dacára, hogy adóhátralékosok, jogtalanul vétettek fel a névjegyzékbe. Igen nagy különbség.

Mivel tehát a nyitrai közp. választmány sem volt képes a szerezseát fehérre mosni s fából vaskarikát csinálni: a felszólamlás továbbvitetett a Kúriához; magát a határozatot pedig, mint nyitrai jogi specialitást, átadjuk Magyarország közvéleményének.

Lapszemle.

Budapest, 1895. okt. 15.

A »Magyar Állam« »Ne lőjünk egymásra.« czim alatt a közelgő választásokra vonatkozólag azt tanácsolja: ott, ahol a talaj kedvező s a néppárt elveivel sikeresebb a küzdelem, ott feltétlenül meg kell indítani az új párt alakítása iránti mozgalmat, de ott, ahol oly jelölt képviseli a kerületet, aki e törvények ellen küzdött eddig is s kinek politikai multja garanciát nyújt arra, hogy jövőben is az lesz politikájának sarkpontja, ott a szervezést s agitációt már most a jelölt személye mellett kell megindítani, legyen akár néppárt, akár más párt iránt is a talaj alkalmas arra, az összes agitáció az ily jelölt személye körül koncentrálandó.

A »Hazánk« »A milleniumi ünnepek« programjáról, mely alkotásainkat lenne hivatalva felölelni a következőket írja: sajtó honfiszivvel, mély és igazi hazafiui bánattal vagyunk kénytelenek konstatálni, hogy a közreadott millenárius program alkotásokban végtelenül szegény és tényleg méltatlan is a nemzeti történelem ez epochális jelentőségű mozzanatához. Még csak a külső, az egyszerű technikai és művészeti alkotásokat illetően sem tud semmit felmutatni e program, ami ez alkalomra oda állítható volna, mint bevégzett alkotás.

»Pesti Napló« »A zágrábi ünnepélyről« cikkezve így ír: a zágrábi utca meg nem állotta, hogy a maga disszonanezeit bele ne vigye a királylátás harmonikus ünnepségébe. Ifjú sihederek, a kik mögött jólismert vén suhancok állanak, garázda kézzel hozzányultak ma a horvát főváros ünnepelő utcáin a magyar állameszme jelvényeihez. Neveletlen csinyjük bosszantó, de oly jelentéktelen, hogy talán a nyilvános megrovást sem érdemli meg.

A »Nemzet« »A király Zágráiban« czimű cikkében így ír: azt a lelkes, hazafias, szinte lángoló hangulatot, a mely meleg atmoszférájával betölti Horvátországot, nem hűthetik le azon meg gondolatlan és egészen jelentéktelen intermezzók, melyek sajnálatosan mégis előfordultak Zágráiban.

A »Magyarország« »A király Zágráiban« czim alatt hangsúlyozza, hogy ő felségével volt a magyar miniszterelnök és több közjogi méltóságok ép akkor, midőn ő felsége figyelmeztette a horvátokat a magyarokhoz testvéri kapcsolatra

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Falura kell mennem!

Nagyvárosi életkép több jelenetben.

— P. E. után H. Y. Z. —

SZEMÉLYEK:

Dr. Paul ügyvéd.

Eliz, neje.

Háni, szolgáló.

(Dolgozó szoba renaissance-stylben. Az íróasztalon égő lámpa. A magas falóra éjfél mutat. Néhány pillanat múlva megjelenik Eliz nagyvirágos pongyolában. A szoba üressége a kétségbeesés mozdulatára készíti. Majd hirtelen elhatározza magát, az asztalhoz siet, eloltja a lámpát és visszavonul. E pillanatban csattan az ajtó zárja, s belép dr. Paul, kis lépcső-lámpával kezében, egészen nesztelenül. — A lámpához siet, hogy meggyujtsa azt.)

I. JELENET.

Dr. Paul: (Elfojtott kiáltással bekopja jobb keze mutató ujját.) Az áldójat, hisz ez tüzes! Micsoda ostobaság rejlik már megint e mögött? Hisz ez csel melyet ellenem vetettek. Nem csudálnám ha ajtómrá önműködő löszerszámot tesznek! Ilyenek az asszonyok! Eh mit, no hát várjon most annál tovább ezért! (Végre sikerül neki, elővigyázatos operációk után meggyujtani a lámpát, mire az íróasztal és egy faliszekrény fiókjában kutatni kezd.) Cognac, üvegek... helyes. Ahá itt van a theafőzőm, legénykoromból. Egy kissé poros ugyan, de ez nem tesz semmit. (Megverdesi zsebkendőjével) Ah, mégis szép volt akkor, kényelmes magányom zümmögő társa te! Annyi év után legyünk ma ismét együtt, mint egykoron... ugyanolyan hangulatban; mert tudd meg öreg számovárom, ma derekasan kneipoltam, viz nélkül, vidám cimborákkal, akik mint a szivaes

teleszitták magukat... (A főző ezalatt leesik nem csekély lármával.)

II. JELENET.

Eliz: (belépve élesen.) Mi történik itt? Le akarod rombolni a házat... ebben az állapotban?

Paul: (Összeállítva a főzőt térdein.) Jó estét aranyos. Ej, hát még fönny vagy? Azt hittem (megégetett ujjait rázogatva,) a legédesebb álomban vagy.

Eliz: Tudhatod, hogy nem tudom behunyni szememet, ha nem vagy itthon. Te persze mindezek dacára elég kiméletlen vagy nem csak két óra felé támolyogni haza hanem...

Paul: Éjfélben galambom, éjfélben; eleven szellemed ismét megelőzi az idő haladását...

Eliz: Tehát éjfél után ez egyre megy. Te...

Paul: Engedj meg még egy helyreigazítást: nem támolyogtam, mert föntartott a gondolat, hogy drága hitvesemet ismét ölhetem... Egyenes, biztos járásom általános figyelmet keltett.

Eliz: Hagyd el ezt a rossz helyen alkalmazott iróniát! Szégyeld inkább magad és fekdüdjél le. Azt akarod talán, hogy fölbredjen gyermekünk és lássa elázott apját? ... Minő gyalázat lenne, ha meglátna ebben az...

Paul: Eddig nem is tudtam, hogy a theafőző tisztítás alávaló foglalkozás, melynek látása megmérgezi a gyermeki kedélyt. (Főlemelkedik s az asztalra teszi a főzőt.) Mond csak cziczám nincs kéznél spiritus?

Eliz: Nincs. De ha lenne se adnék,

hogy itt nekem folytassad a dözsolést. Ne feledd, hogy nőd és gyermeked van. Nem vagy már legényember, hogy itt orgiákat csapj...

Paul: Thea-orgiákat! ez is jó egynek! (Nevet.)

Eliz: Az mindegy. Te nődhöz és gyermekedhez tartozol. Tisztességes emberek közt ez a szokás.

Paul: (Háttal az asztalnak támaszkodva keresztbe tett kezekkel.) Igazán?

Eliz: Bizonyára. Kérdezz meg akárkit.

Paul: Csak téged kérdezlek, hogy igazán és mindig ez-e a szokás. Vajjon évente hat hónap nem képez-e kivételt a szabály alól?

Eliz: Vajjon miért, ha szabad kérdeznem?

Paul: Nos te éppen ennyi időt töltesz el nyaralással, míg én állásomnál fogva ide vagyok kötve, s csak akkor látogathatlak meg, ha mint egy kutya agyonzaklatom magamat. Ez is a család összetartozását dokumentálja?

Eliz: (hevesen) Az egészen más. Már megint a régi nótába kezdesz? Nekem falura kell mennem, kénytelen vagyok vele, te ezt jól tudod?

Paul: Miért lennél kénytelen vele, kincsem?

Eliz: Minő kérdés? Egészségem követeli, nem kevésbé gyermekünk jóléte. De meg csak nem türhetjük, hogy a világ azt beszélje ró-lunk, hogy az év legszebb részét itt töltötük. Ez épen úgy venné ki magát, mintha...

Paul: Mintha élvezni akarnók kényelmes, kies lakásunkat, amelynek ablakai kertre nyílnak; mintha nem akarnánk dupla lakbért fi-

a horvátok ez alkalmat felhasználják arra, hogy a magyarok ellen tüntessenek. Ezért nem az összes és higgadtan gondolkodó horvátokat, hanem annak csak értetlen részét teszi felelőssé, melylyel legfeljebb csak a bíróságnak lehet feladata foglalkozni.

A »Nemzeti Ujság« »Az igazságügyi budget« cím alatt a költségvetés tegnapi tárgyalását ismerteti és azt mondja.

Ezek közül tételeinél a legnagyobb az a fennakadás, mely a sommás eljárás körében a járásbírók egész tömegénél és a törvényszéki fellebbezési tanácsok legnagyobb részénél tapasztalható. Itt az igazságszolgáltatás nem bírja el a reá háruló munkát s ezen a bajon más uton, mint lehető gyors személyszaporítás által segíteni nem lehet.

A »Budapesti Hirlap.« »A tüntető Zágrábról« következőleg ír:

Értjük a leghevesebb horvát nemzeti lelkesedést, mely a horvát színekben és nyelven fejezi ki hódolatát, s ezen kivételt nem találunk, ha a saját nemzetiségükért való lelkesedés mások sértésével nem járna s tiszteletben tartaná az alkotmányt és a vendégjogot.

Sajnálatlaltal kell konstatálnunk, hogy a zágrábi fogadás első napja nem mindenben felelt meg Magyarországnak jogos követeléseinek és várakozásainak s az illendőségnek sem, melylyel ilyenkor a vendégek érzékenységét kimélni szokás. Nagy dolgot nem akarunk csinálni belőle, a felelősség, haszon és kár amugy is magukat a horvátokat illeti.

A »Magyar Hirlap.« »Horvát testvéreinkről« cikkeznek és így vezeti be cikkét: nagyon nem szeretnek bennünket a mi horvát testvéreink, vagy, ha ez egy fokkal vigasztalóbb: nem nagyon szeretnek. A nagy Ibsen szerint az az erős, aki egymagában áll s most, a millennium előestéjén, a zágrábi fényes ünnepségnek bizonyára az volt a célja, hogy ezt a mi erős voltunkat ország-világ előtt nyilvánvalóvá tegye. Vagy ha a célja nem is ez volt, ez lesz az eredménye; az, hogy most már egész Európa tudhatja, amit eddig csak magunk tudtunk: hogy az autonóm társországot mélyseges elfogultság örvénye választja el az anyaországtól.

Az »Egyetértés« »A király Zágrábban« című cikkében azt mondja: a király zágrábi látogatásának és a horvát közviszonyok föllendülésén való közörműben tanúsított magyar részvételnek bizonyos jelentékeny hatásai lesznek a horvát nemzeti közfelfogásra. E hatások

ellen hiába küzdenek a magyar gyűlölettel megítasult, kalandos politikával üzérkedő horvát ellenzék. Botrányokat még azután is csinálhatnak, ugy a mint csináltak Eszéken és most Zágrábban, ezek a botrányok csak fokozni fogják a horvát nemzetben annak a meggyőződésnek az erejét, hogy a magyarellenes politikától semmi üdvöset nem várhat. Ezek a botrányhősök nem döntenek meg a horvát és magyar nemzet testvéries viszonyának az alapjait, sőt meg se zavarhatják ezt a jó viszonyt.

Néhány szó a nagyváradi tervekhez.

Lehetetlen elismeréssel nem adózni Nagyvárad város azon polgárainak, kik az állandó színház miniszteri engedélyezése felett örömlük kifejezést adva — a városi tanácsot buzdítják a színház mielőbbi felépítésére.

Örvendünk az örülőkkel abban is, hogy Nagyvárad városának majd az állandó színház felépítése igazi nagyvárosi színezetet ad!

Nem lehet egyetlen nagyváradi polgárról sem feltenni, hogy városa emelkedésének ne örülne s azt előmozdítani ne törekednék; mert hiszen alig van vidéki városaink közül talán még egy az országban, hol a városi polgárság ünnepején saját városa fejlesztésére annyit áldozatot hozott volna, mint a nagyváradi polgárság.

Ha meg van azon tőke, mely a színház építéséhez szükséges és annak fenntartása nem nehezül a polgárok kiürült zsebébe, ekkor tessék az állandó színházat felépíteni inkább ma, mint holnap: mert az, hogy a színház melyik városrészben építtessék — nem jöhet kérdésbe — hiszen a vizen innét és túl lakók: mind Nagyvárad polgárai s nem tesz különbséget, ha valakinek talán öt vagy tíz perczet tovább kell mennie, hogy a színházba juthasson de legfőbb cél legyen az, hogy az állandó színház lehetőleg a város központján s oly helyen legyen hol annak elegendő tágas helyet lehet adni s ne legyen más épületek közé dugva.

Midőn így az állandó színház mielőbbi felépítésének örvendenénk, megelőzőleg arra kérjük fel az illetékes köröket, hogy a kisebb eső városrészek lakóinak is megadassék annak lehetősége, hogy ha majd felépül a színház, juthassanak el oda ők is; mert tessék elhinni, a kisebb lakó polgároknak is lenne kedve egyszerű-másszor odamenni, mivel a külső városrészek világítása oly gyarló, hogy a színházig és vissza, csak kezökben lámpával teheték meg

az utat, gyalog és kocsijárdái pedig oly falusiasak, hogy csak térdig sárosan érkezhethetnek a színházba, hova pedig így bemenni illetlenség volna, tehát a kisebb eső városrészekben lakó polgárok bizony el vannak zárva a színház élvezetétől addig, míg a város azon helyzetbe jön, hogy legalább gyalog járdái és világítása, erre alkalmasak lesznek.

Tessék elhinni, — bármiként hangoztassuk is mi, hogy ezen vagy azon középület felépítésével Nagyvárad városnak nagyvárosi színezetet adtunk, csak önmagunkat ámitjuk; mert ha egy idegen vendégünk érkezik s annak a várost bemutatjuk, ha szemünkbe nem, de hátunk mögött azt fogja mondani, benn kellemes benyomást tesz, de künn minden kritikán alul áll.

Kérjük tehát a kisebb eső városrészeknek megvilágítását és utcáinak járhatóvá tételével a városi színezetet megadni s így lehetővé tenni a kisebb eső városrészekben lakó polgároknak is a színházba járhatást; mert evvel egyidejűleg tétethetnék lehetővé, hogy a szintársulatnak adandó szubvenzió is kisebb arányú lehessen! Sz.

NAPTÁR.

— Október 16. —

Szerda, Róm. kath. Gallusz ap. Prot. Gallusz. Gör. kel. Hierót. I. sz. 28.
Nap két 6 óra 4 p., nyug 4 óra 54 p. Hold kelte 3 óra 30 p., 3 óra 53 p.

Október 17. Ellenőrzési szemle a régi városházán.
" 17. Végvárgyalás a László-malom ügyében.
" 24. Bizottsági tag választások.
" 28-30. Népfelkelők szemléje a városházán.

Az első sétahangverseny.

E hó 20-án, Vasárnap kezdetüket veszik a kedvelt sétahangversenyek. Összetalálkoznak ott a régi ismerősök; a házi ezred zenészei élükön a rokonszenves és szakavatott dezséri Bachó István karmesterrel, megbarnitva a nagy gyakorlatok alatt a portól, esőtől és égető napsugártól és a »mélyen tisztelt« publikum, kiknek nagy része, — már a ki épen tehetne, — átnatkozott egy-egy fürdő-saisont és most visszatért Nagyváradra — mulatni.

Mert tessék elhinni, hogy Váradon jól lehet mulatni. — Még a sétahangversenyen is. Én magam is nem épen kellemesen tapasztaltam

zetni, mintha el akarnánk kerülni a hónapokig tartó válást, a formaszerinti elidegenkedést közöttünk meg háztartásunk fölbomlását; mintha nem akarnók majmolni ezt a végzetes bécsi szokást. Helyesen, kedvesem, értelek.

Eliz: Milyen önző vagy!

Paul: Meglehet. Én bennem bizony kevés önmegtagadás van arra, hogy oly sok időre elváljak tőled, mint ahogy te akarod. Én ugyan méltányolom az áldozatot, a melyet, egy időre megvalva olyan férjtől, mint én vagyok, hozol, de...

Eliz: (lábaival dobantva.) Semmi de! gyöngédtelen kifogással nem mégy semmire, csak azt mutatják, hogy nem sokat törődöl nőd és gyermeked egészségével. Hisz itt tönkre kellene mennünk.

Elég szomorú, hogy te nem jöhetsz velünk. De nekem falura kell mennem, ezt csak belárod, reményem — még ebben az állapotban is, amely utálatossá és veszekedővé tesz.

Paul: Világért sem; csak vigasztaltam magamat; előlegeztem magamnak egy keveset a nyár örömeiből.

Te természetesen falura mégy; ez magától értetődik; vagy tán nem? Máskor már husvétkor tisztában voltál hat hónapi szalmaövegységed színhelyével.

Eliz: De igen, a tavalyi lakást veszem ki. Geringék, Eichenauerék, Strebelék megint ott lesznek. Legalább lesz társaság.

Paul: Legalább lesz kávézó társaság.

Eliz: Talán bizony ezt is sajnálod tőlem? Istenem ennek az embernek csak önönmagához van jó szíve.

Paul: Feltűnően igazad van. De hát nem találod, hogy ez a hely nagyon messze esik Bécstől?

Eliz: Annál jobb a levegője.

Paul: De meleg és poros.

Eliz: Még mindig jobb, mintha hideg és nedves lenne.

Paul: De átkozottul drága is volt.

Eliz: Minden olcsóság rossz s így a legdrágább.

Paul: Hát az a nyomorult lakás, kopott, rozoga butoraival.

Eliz: Hjh, palotákat ne keressünk falun. Annál jobban esik azután otthonunkban.

Paul: Boldoggá téssz ezzel a szeretetreméltó megjegyzéssel. Tehát abban maradunk hogy falura mégy. Mikor?

Eliz: Legkésőbb május elsején; ki kell használni az időt.

Paul: Jól van; tehát az ügy ezen része el volna intézve. Most már beszéljünk az én szalmaövegységemről.

Eliz: Ugyan minek; minden úgy lesz, mint tavaly. Minden szobát bekámforozunk, dolgozószobádat kivéve, ahol egyuttal hálmi is fogsz. Reggelizni a kávéházban, ebédelni a vendéglőben fogsz, reggel a házmesterné szolgál ki, a cselédnek felmondok április 15-én...

Paul: Nem úgy szívem! A cseléd hadd maradjon az idén. Háztartást fogok vezetni. Az ebéd a vendéglőben czudar volt tavaly. A leány hadd maradjon.

Eliz: (fölpattanva.) Lehetetlen! Csak nem ment el az eszed. Ez illetlen dolog lenne. A leány nagyon szép. Mit beszélne a szomszédok? Nem mintha én féltékeny volnék... semmi esetre sem... de az ilyen pletykásgot nem szivelem. Ebből nem lesz semmi!

Paul: Sajnálom, de én meg a mellett maradok. Azt hiszem, sokkal tisztességesebb em-

bernek ismersz, hogysem komolyan vennéd azt az ostoba pletykát. *Integer vitae scelerisque purus.* * Ilyen vagyok én...

Eliz: (hevesen.) Hallgass erkölcstelen latin beszédeiddel! Mikor már ezt kezdted, akkor bizonyosan valami égbekiáltó alávalóságot akarsz vele győzelemre juttatni. De hiszen ez a te foglalkozásod, ez a hivatásod, melyet én gyűlölök, utálok, mert mindennél többre tartod, amit szeretned kellene. Oh én nyomorult féreg (sir).

Paul: De angyalom, légy okos! Ha minden nyomorult féregnek olyan dolga lenne, mint neked!... Falura mégy; kénytelen vagy vele, én meg számalomraméltó szegény ördög itt maradok e szerint halált lehellő Bécsben, kemény munka mellett. Más férjeknek persze jobb a dolguk; ámbár nem sokan vannak ilyenek. Nejük megvárja a szabadság időt s azután együtt töltenek néhány hetet valami szép helyen, de nem hagyják otthon férjüket, hogy a pusztá, kámforos, naftalinos lakásban, mint valami ember moly, ott lézengjen. Persze nálad egészen másképp áll a dolog. Egészségednek tartozol vele, falura kell menned. Ha üde, virágzó külsőd van is, a betegség kigyója titkon kebledben dul...

Eliz: (könyekben törve ki.) No most már elég! Most kimutattad a fogad fehérét... nincs szó ilyen brutálítás kifejezésére... nincs, nincs... (zokogva.) eláll a szavam...

Paul: (magában.) Jaj nekem! ez egy hosszú szónoki vádbeszéd előjele. Meg kell akadályoznom. (Eliz keze után nyul, melyet ez haragosan ránt el.) De imádott Elizem, mily igaztalan vagy irántam. Hiszen komolyan mondtam, hogy belátom nyaralásod elodázhatatlan szükségességét. Én

* »Szepítelen és büntől tiszta életü.« Horátiusból.

ezt. Hangos csevegés, zajos fel-fel hangzó csengő kacagás, melyről mondhatná egy udvariasabb referens, hogy az épen olyan, mint a gerlema-dár édes kacagása... elnyomják a finom árnyalatokat, a pianissimokat, megszakítják az össze font bájos dallamokat és felébresztik azokat az álomból s merengésből, a kik egy magasabb spherába egy csendesebb, ideálisabb világba akarnak vissza vonulni, mikor a Fekete sas termébe sétahangversenyre mennek.

Mert vannak ilyenek is. Szellemi élvezetért mennek, arra vágynak. — És megtalálják bőven. Soha sem jöttem vissza csalódom a hangversenyre. Amit azok a derék zenészek nyújtottak, minden tekintetben magas színvonalon állott.

Hallottam tőlük classikus zenét. Bethoven, Mozart hatalmas szellemét véltem látni s hallani ott a falak között, s helylyel-közzel Wagner, ezt az önmagával vívódó-küzködő gigászt, hallottam fülbemászó dallamokat, vidám tánczenét s bohó egyvelegeket, melyeknek szintén meg van a magok közönsége.

Egy város kulturális életében megbecsülhetlen tényezők az állandó hangversenyek. Megismerteti a közönséget a zeneirodalom kimagasló termékeivel, hozzáférhetővé teszi — és pedig olcsón a művelt osztálynak oly zeneművek élvezetét is, melyekért különben nagy utat kellene megtenni és drágán.

Ezt nyújtják Váradnak a sétahangversenyek. — Egy-két órára magasabb régióba emelik fel az ember elfáradt szellemét, mely az élet mindennapiságával, a közönséggel unos-untig el van telve. Viszont az elit-közönség találkozó helyei ezek. Meetingek, melyekre száz meg száz másféle érdeklődéssel s vágygálla a szívökben jönnek össze az emberek, de kétségkívül mindannyian egyformán — örömet.

Az első sétahangverseny műsora a következő:

Műsor:

1. *R. Wagner*: »Trombitások felvonulása a 16. századból »Nürnbergi mesterdalnokok« című operából. (Előszőr.)
2. *Kéler Béla*: »Csokonay« nyitány (két eredeti magyar dal szerint.) (Előszőr.)

3. *Meyerbeer*: »Eskü és fegyverszentelés« a Hugonották című operából. (Előszőr.)

4. *F. Wagner*: »Az első rózsák« keringő (Előszőr.)

5. *Leoncavallo*: II. Ábránd Bajazzó-operából (Bachó hangszerelése.) (Előszőr.)

6. *Weinberger*: »Kedves mamácska.« Polka française »Karlsschulerin« operettből (előszőr.)

7. *F. Wagner*: »Bécsi dal egyveleg« (előszőr.)

8. *Barna J.*: »Magyar dal« induló.

Bom-bar-do.

Örvendetes jelenség.

Az ideai választások a budapesti tud. egyetem ifjusága körében örvendeten tanusították azt, hogy körükben ismét meghonosodott az egészséges keresztény szellem s az vezet az ifjuság zömét. Érthető fájdalommal konstatálta ezt a »Pesti Hírlap« a napokban, így sóhajtva fel: »Hát már a régi fiatalok, a szélsőségig liberális ifjuság is eltűnt volna?!«

Az »Egyetemi Lapok« szerkesztője: *Baross János* erre következőleg válaszol lapjában:

»Igenis el! Az a generáció, mely öszül fővel intézi jelenleg az ország sorsát, még oly időkben szivta magába az anyatejjel a »liberális« eszméket, midőn azoktól a jövőre nézve minden jót vártak, hiszen papíron is már oly szépen hangoztak azok a bizonyos nagy eszmék. De hát azóta nagyot fordult a világ keze. A liberális eszmék a praxisban nem váltak be. Szabadság helyett szolgaságot, egyenlőség helyett még óriásibb differenciákat és testvériség helyett a legdurvább, legkegyetlenebb önzést szülték az emberiség közt. A tartathatlan állapotok közt két új irány fejlődött nyugaton, az egyik a »szociális«, a másik a »modern konzervatív.« Az ifjuság természetben fekszik, hogy heves, impressiókra leginkább hajlékony vérmérsékleténél fogva legelőször érzi meg az új idők szelét, e két új irány közt kell választani a jelenlegi pelyhes állu generációnak. Ha végig tekintünk a külföld ifjuságán, azt látjuk, hogy a legnagyobb része már nem »liberális«, hanem okulva a közelmúlt és jelen szomorú eseményein, legnagyobb részt konser-

vativ irányt követ, míg a kisebbség megfontolatlan heves természetének megfelelőleg, vakon rohan át, — a liberáliszmus logikus következményeként — az internacionális szociáldemokraták táborába. Az új idők emez új harczaiban miért ne legyen a magyar ifjuságnak is önálló itélő és gondolkodó képessége, mint külföldi társainknak van? Miért szaladjon még most is oly frázisok után, melyekben már azok hisznek legkevésbé, kik legjobban hangoztatják azokat? — Önérzetes, igaz szavak ezek, magukban hordják a dicséretet!

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A bibornok Püspökiben és Kis-Szántón.** Bibornok püspökünk tegnap délután, kíséretében dr. Szemethy Géza szentszéki jegyzővel kikocsizott B.-Püspökibe, hol örömmel eltelve szemlélte a rohamosan épülő stilszerű templomot, mely hovatovább tető alatt lesz. A bibornok bőkezűségének s nemes izlésének egy újabb s hatalmas monumentuma lesz e templom. Lapidese clamabunt. Az építkezés alapos körütekintése után a bibornok Kis-Szántóra b. Königsvarter látogatására ment.

* **A vízvezeték kiterjesztése.** Alig mulik elegy városi közgyűlés, hogy a vízvezeték csőhálózat kiterjesztése iránti kérelem a tárgyszorozatból hiányozzék. A lakosság, mely idegenkedéssel fogadta e városunk történetében korszakot alkotó nevezetes művet, mindinkább megbarátkozik vele, mert be kell ismerni óriási előnyeit. Tegnap a Keskeny-utca lakosai adtak be kérvényt a város tanácsához, hogy ezen utcára is fektessék le a vízvezeték csöveket.

csak azt nem akarom, hogy állandó gyomorhurutban szenvedjek, mint tavaly. Itthon akarok enni, azért kell *Háninak* maradnia. (Eliz beszélni akar.) Csak egy pillanatig kincsem csak egy pillanatig engedj még beszélnem. Háni tehát remekül főz. Lakásunk határain túl messze elhatott a híre. Ma is meghívatta magát néhány jó barátom velem, arra az időre, ha majd magam leszek, ide hozzám.

(Ravasul mosolyogva sandít Eliz felé, aki rendkívül izgatottan jár föl s alá.)

Eliz: (Megállva előtte.) Azt hiszed, eltűröm, hogy ez a lump kompánia, ezek a javithatatlan megátalkodott korcsmahősök, akik már ádáz körükben fenéig megrontották szivedet, úgy, hogy alig ismerek rád, (lélekzetet vesz) azt hiszed, ezeket az alávaló férjrontókat, piszkos cipőikkel, akik szőnyegemet összeköpdösik, ebédlőmbé eresztet? Nem, ezerszer nem! inkább magam se megyek többé oda. Szeretném látni, hogy így lehessen banni egy háziasszonnyal!

Paul: Kemény vagy barátaim felett való ítélletedben; pedig csak ők tartanak ki velem az unalmas nyári időben. Istenem, kávéársaságot csak nem gyűjthettek ide! Különben déltájban nem megy olyan gonoszúl a dolog ahogy te képzeled. Majd vigyázok, hogy nagyon sokszor ne köpjenek a szőnyegre. Este pedig sose leszek itthon. Az estére nézve már megcsináltuk a programot. Egyik este kimegyünk Nussdorfba, máskor a Práterbe, harmadnap Grineingben, negyednap Sieveringbe, ahol a »Naturesängerinek« föllépnek, ötödnap a »13 csinos korcsmárosleányokhoz« ott...

Eliz: Miféle időtlen tréfa ez? Így egy nőlen világi viseli magát, nem pedig egy tisztas állású házas ember. Ujjal mutatnának reád.

Csak bosszantani akarsz, de az ugyan nem fog sikerülni, hidd el.

Paul: (becsületes képpel) Nem értelek. Hát nem látod be, hogy magam lévén gárzon-módra kell élnem? Miért vetném meg a nőtlen élet kellemét? Különben is gyenge kárpótlás az a te mennyei közelségedért, kedves Elizám. Soha se kérdezd hát...

Eliz: (Erőszakosan elnyomott, izgatottsággal a hálószoba ajtajához lépve s onnan, mint egy Cassandra tompa hangon...) Igenis megkérdezlek még pedig mindjárt! Megmaradsz a mellett, hogy megtartod ezt a feltűnően kegyelt tramplit... Igen vagy nem?

Paul: (Kezét mintegy esküre emelve szilárdan.) Igen!

Eliz: Megmaradsz a gyönyörű barátaiddal tartandó dőzsölések mellett?

Paul: Nem ugyan dőzsölések, de mindenestre a barátságos symposionok mellett.

Eliz: Az mindegy. Megmaradsz-e a kirándulások mellet, Sieveringbe... a 13 korcsmárosleányokhoz?

Paul: (Vidoran.) De meg ám! Én is szórakozni akarok, amint Horátius...

Eliz: (bele vág) Hallgass el ezzel a pogány iszákossal ez tönkreteszi idegeimet. Csak azt akarom neked mondani egész röviden, hogy mindezen méltatlan fenyegetésekkel arra kényszerítesz, hogy a ház becsületét kifelé én védelmezzem. Ilyen körülmények közt inkább lemondok a nyaralásról.

Paul: (Nagy örömmel) Hogyan? Valóban?

Eliz: (fenyegetőleg) Megállj! Hadd mondjam el a magamét. Egészségemet ez ugyan alá fogja ásni, gyermekünk épségét nem kevésbé,

dehát ezzel nem törődöl. Tudd meg tehát, hogy máától kezdve megvetlek! (Eltűnik a hálószobában s nagy robajjal becsapja az ajtót.)

III. JELENET.

Paul: (egyedül, egy kissé megütődve) Brrrrr! Most már igazán elállott a szava. (Mozdulatot tesz hogy kövesse.) Nem! Schlesinger, ne hagyd magad! Csak így lehet segíteni a bajon. Divitias miseris!*) A lecke megteszi hatását. Agyafurt ficzkó az én Viktor barátom, ki ezt tanácsolta nekem.

Háni: (Látszólag álmosan belép egy gyertyával.) Az istenért mi történt tekintetes ur? Valami lármát hallottam.

Paul: (Bosszusan) Semmi, semmi, valamit leejtettem. Menjen csak aludni.

Eliz: (A hálószobából) Mit akar az a lány?

Paul: (Megragadja a lámpát és bemege) Azt mondja, hogy az asszonyok sohasem szeretnek forróbban, mint mikor szájuk gyűlölet-ről beszél... (félre) Majd beszéljek neki egy utazásról, egészen megbékül. (El.)

IV. JELENET.

Háni: (Egyedül) Na itt van! Megint rajtam verik el a port. Mennem kell, ismerem már én a naccságot! Szekánt egy jószág. Az Ur kedves ember, azt meg kell adni... de kár! Csak tudnám, mit mondott rólam latinul. (Szünet után) Legjobb lesz, ha holnap magam mondok föl, s megyek a nénémhez falura. Csak ez a villág sorja... az uri nép veszekszik, mint a búcsús koldusok, s vége az, hogy nekem kell falura menni!...

(A függöny legördül.)

*) Szerencsétlen nagyzás!

* **Uj jegyzők.** Biharvármegye jegyzői vizsgálatának szóbeli része tegnap ejtetett meg. Jelenkezett összesen hat egyén, kik közül jegyzői oklevelet csupán négyen nyertek: ezek *Goldics* János szalontai járás irnok, *Beke* Albert váncsodi, *Faragó* Péter élesdi, *Vágó* Jenő nyüvedi segédjegyzők.

* **Kinevezés.** Ő felsége dr. *Némethy* Károly miniszteri segédtitkárát valóságos miniszteri titkárá nevezte ki.

* **Szatmár városnak új polgármestere.** Szatmár városának hétfői közgyűlésén polgármesterré négy pályázó közül *Hérmán Mihályt*, pénztári ellenőrré *Ferency Jánost* választották. Este a dalos egyesület, amelynek az új polgármester az elnöke, a városháza előtt szerenádott rendezett.

* **Önkéntesek vizsgája.** A nagyváradi 37 és az aradi 33 gyalogezred önkénteseinek tisztizsgálata tegnap ért véget. A jelentkezők közül csupán 8-at buktattak el. — A 15-ik huszárezred önkéntesei pedig valamennyien levizsgáztak Miskolcra.

* **Uj közkórház.** Ujvidék városnak eddig magánjellegű közkórházát 1896. január 1-től kezdődőleg közkórházi jelleggel ruházta fel a belügyminiszter.

* **Katonai szemlék.** Azok a közös hadseregbeli tartalékosok és póttartalékosok, kik az évi folyamában, tehát sem a tavaszi, sem az őszi fegyvergyakorlatokon nem vettek részt, ma vonultak be a tüzoltó laktanya udvarára, hogy a szemléken előálljanak s könyveikbe az ellenőrzés céljából való megjelenésüket igazoló bejegyzéseket eszközölhessék. A bizottság 290 embernek jegyzett a könyvébe. Holnap folytatják s a kik elmaradnak, azok a jövő hónapban tartandó pótszemlére jelennek meg.

* **A katolikus kör háza.** A budapesti katolikus körben tegnap délután alakult meg *Pintér Kálmán* elnöklete alatt a kör házépítő részvénytársasága, mely a kör céljainak előmozdítására a Molnár-utca 15. szám alatt palotát és bérházat épít. Konstatálták, hogy a 300000 frtnyi részvénytőke teljesen jegyezve és befizetve van. Az alapszabályokat letárgyalták s kimondták a társaság megalakulását. Végül megválasztották az igazgatóságot és felügyelőbizottságot. *Wenckheim Frigyes* gróf elnököt a megalakulás alkalmából táviratilag üdvözlötték.

* **Felebbezések a virilisek névjegyzéke ellen.** A tegnapi nappal járt le a városi törvényhatóság viriliseinek, az igazoló választmány által megállapított névjegyzéke elleni felebbezések beadásának határideje. 3 drb. felebbezés lett beadva u. m. *Bratsch* Sándor, *Papp* György és dr. *Makay* Pál nagyváradi lakosok részéről. A felebbezések felett a bíráló választmány fog végérvényesen határozni s ha a virilisek már megállapítva lesznek, a vállasztás utján betöltendő bizottsági tagsági helyekre kirják a választás idejét.

* **Halálozások.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentéseket: Alsó-balászfalvi *Cserényi Francziska*, férje *farnasi Keczely Sándor* és leánya *kismajthényi Majthényi Irén*, férje *hatmansdorfi Hatfaludy Ernő* cs. és kir. százados és gyermeke; alsó-balászfalvi *Cserényi Anna* néhai *sáromberkeszi Mózsá Sámuelné*, gyermekei és unokái; alsó-balászfalvi *Cserényi Eszter*, férje *paeséri Kászonyi Elek*, gyermekei és unokái; alsó-balászfalvi *Cserényi Ilona*, férje *hatmansdorfi Hatfaludy Mór* nyugalmazott főszolgabíró és gyermekei; alsó-balászfalvi *Cserényi Izidor*, neje, *gyerő-monostori Kabós Vilma* és gyermekei mély fájdalommal tudatják a szeretett édes anyának, nagyanyának, dédanyának, anyósnak és nagyanyósnak özvegy alsó-balászfalvi *Cserényi Ferenczné*, született *osdolai gróf Kun Rozáliának* életének 90-ik, özvegyiségének 17-ik évében f. év október hó 15-én reggeli 12 óra 46 perczkor végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A végtisztességét az ev. ref. vallás szerint Nagyváradon, *Korona-utca* 12. szám alatt levő lakásán,

1895. évi október 17-én délelőtt 11 órakor fog megtartatni. Ezután a kedves halott Alsó-Balászfalvára fog szállítatni, ahol f. hó 18-án délután 3 órakor a szokásos szertartás után a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetik. Mely végtisztességre az elhunytak rokonai és ismerősei szomoruan meghívotnak. Nagyvárad, 1895. évi október hó 15-én. Béke poraira! — *Horváth Kálmán* gyógyszerész és neje *Sztarill Karolin* ugy a magok, mint gyermekeik *Kálmán, Klára, Géza*, valamint a nagymama özv. *Sztarill Ferenczné Meislinger Emilia* és a rokonság nevében is fájdalommal tört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett leányuk, illetve testvérök, unoka és rokonnak *Horváth Annának*, folyó hó 15-én reggel 7 órakor, hosszas szenvedés után életének tavaszán, 15-ik évében történt elhunytát. Az elhunyt földi maradványai folyó hó 17-én d. u. fél 4 órakor fog a róm. kath. egyház szertartása szerint a kabai nyugati közsírkertben örök nyugalomra tétetni. Kaba, 1895. október 15-én. Az örök világosság fényeskedjék felette!

* **Bezárt nagyváradi iskolák.** Nagyvárad közegészségügyi bizottsága tegnap délután rendkívüli ülést tartott, melynek egyedüli tárgyát a városban fellepett vörheny és kanyaró képezte, s melyből kifolyólag (a kereskedelmi és jogakadémia kivételével) az összes nagyváradi iskolákat november hó negyedikéig bezárni határozták, hogy ezáltal némileg akadályozzák a vörheny gyors terjedését.

* **Szarvas Gábor temetése.** A magyar nyelvtudomány nagy halottját hétfőn délután kísérték ki csendes nyugó helyére. Sok nép volt a temetésen, s ennek sorában egész tömeget láttuk tudományos és író világunk legelőkelőbbjeinek. Ott voltak *Zsilinszky Mihály* államtitkár, báró *Eötvös Loránd* a m. tud. akad. elnöke, *Szily Kálmán* akad. főtitkár, *Szász Károly* ev. ref. püspök, *Beöthy Zsolt*, *Heinrich Gusztáv*, *Pasteiner Gyula*, *Gyulai Pál*, *Simonyi Zsigmond*, *Ponori Tewrewk Emil*, ifj. *Szinnyei József* egyetemi tanárok, *Klamarik János* miniszteri tanácsos, *Erdélyi Pál*, *Tóth Béla*, *Rákosi Jenő* stb. A *Zirzen* intézet növendéktanitónói és az V. ker. főgimnázium tanuló ifjúsága tanáraik vezetésével álltak föl a temetésre. Három órakor kitétték a koporsót az udvarra felállított ravatalra, s beborították koszorúval. Ebben a virág és babérhalomban volt a tudományos akadémia, a nyelvészeti egyesület, az országos tanáregyesület, a rokonság és *Simonyi Zsigmond* koszorúja, a többi előre kihordták a külön koszorus kocsira. A gyászszertartást *Stieber Vincze* erzsébetvárosi apátplébános végezte. *Ponori Tewrewk Emil* mondott ezután rövid bucsu beszédet. Lendületes, meghatározó szavakkal festette neve érdemeit, neve halhatatlanságát. Sok könyv kiesordult arra a néhány szóra azok szeméből, akiknek *Szarvas Gábor* volt a pályamesterük.

* **Tolvaj leány.** *Illés Mari* csavargó leányt társai felbuztatták, hogy *Nurizsán Péter* lakatos-utcai kertjébe másszon be és dézsmálja meg a szőlőt. A leány vállalkozott, de pórul járt, mert észrevették és a rendőrségre kísérték.

* **Névmagyarosítás.** *Grósz Herman* nagyváradi lakos miniszteri engedéllyel vezetéknévét *Fokföldi*-re változtatta.

* **Walter M. Antal orpheum-igazgató.** A belügyminiszter *Walter M. Antal* helybeli vendéglős és kávésnak megengedte, hogy daltársulati előadásokat rendezhessen.

* **Véletlenségből agyonlőtte.** Nagy szerencsétlenségről tudósítják lapunkat *Hollódról*: *Bagói Mihály* hollódi vasuti pályáőr beszélgetett *Kohn* haszonbérő egyik béreisével, aki magyarázta neki egy forgó pisztoly szerkezetét. — Egyszerre a fegyver véletlenül eldőrdült, s *Bagói* összerogyott. A 9 millimeteres ólomgolyó a szegény ember gyomrába furódott. Két óra múlva a szegény ember belehalt sebébe. A csendőrség a vizsgálatot megindította s a bérést letartóztatták.

* **Rablótámadás.** *Rácz János* béres ismeretlen ember még *Váradon*. Azt hitte az ő egyszerű paraszt eszével, hogy Nagyváradon is olyan jók az emberek, mint Szabolcsan. Megkért hát egy pár tisztességesnek látszó embert, hogy igazítsák utba a velencei állomás felé. Nagyön szívesen ajánlkoztak neki négyen is, hogy elkísérik. Mikor azonban járatlan helyre értek, körülfogták és 1 forint 50 krajczár készpénzért és 5 forintos nikkel óráját elrabolták. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

* **Meglopott asszony.** *Grosz Juliánna* Tenkéről bejött a vásárra és *Hillinger Sámuelné*-hoz ment kávézni, mikor fizetni akart, meglepetve vette észre, hogy kosarából hiányzik a tárczája és egy masszív arany karperecz. Az asszony jelentésére a rendőrség letartóztatta *Szita Margit*, *Zsenei Zsófi* és *Krizsán Mari* ott tartózkodó pinczér-nőket, azonban nem találtak náluk semmit. Mikor *Grosz Juliánna* a rendőrségtől visszajött, a fa háta megett megtalálta a karpereczet, mire a feljelentést visszavonta. A rendőrség azonban nem bocsájtotta szabadon a tolvaj leányokat.

* **Állat ember.** *Kalmazsán János* sokat ivott tegnap a hegy vagy a szalma lévéből. Ilyen állapotban megirigyelte *Mányi Lászlótól*, hogy az kényelmesen reggelizik. Oda ment hozzá és kérte, hogy adjon neki is. Mikor pedig *Mányi* kérését nem teljesítette, késéssel ugy oldalba szurta, hogy a kórházba kellett szállítani. A rendőrség párfogásába vette a késelő atyafit.

* **A konflis története.** *Vigan* haladt egy konflis *Széles utca* keskeny útján. De mint minden konflis kocsissa, a nevezett is ábrándozott. Hogy min, azt csak ő tudja. Fogjuk rá tehát, hogy elábrándozott azon keserű tapasztalat fölött, hogy fogy a csikó s köhög is már olykor-olykor s maholnap kidül s jól megérdemelt nyugalomba lehet küldeni. De ez hamarabb bekövetkezett mint gondolta, mert a vén csikó neki ment az ároknak s a koci belefördült. A ló hátulsó lábát törte, a koci féderét és kerekeit, sőt még a szerszámokat is el kellett vagdosni, hogy a szegény párát s a kocsit kiszabadítsák a széles-utcai sötét árokból.

* **Talált kutya.** A *Német-utczán* 529 számú háznál egy fekete kutya találtatott. Tulajdonosa kellő igazolással mellett *Deme Sámuel* fenti számú házához átveheti.

* **Rendőri hírek. Úgyes tolvaj.** *Szomor Lajos* bejött *Kismarjáról* a vásárra egyetmást beszerezni és éjszakára *Szilágyi János* korszakjába szállott, azonban míg az udvaron kocsijában aludt, valami ügyes tolvaj nadrágzsebében levő tárczáját a benne levő 26 forinttal együtt elemelte, s így *Szomor Lajos* kénytelen üres kocsival visszamenni *Kismarjára*. — **Gazdag szegény.** Ugyancsak meggyűlt a baja a rendőrségnek *Balázs Onucz* béna koldussal, a ki bár engedélye sem volt, valósággal inzultálta a nagypiaczon járó-kelőket. Többek között egy úri embert, mikor látta, hogy nem akar neki adni, megfogott és azt mondta, hogy vissza tud adni egy forintból is, s midőn az azt válaszolta, hogy csak öt forintos van s azt is vállalkozott felváltani. A toladó koldus bekísérése három rendőrnök dolgot adott. — **Vigyázatlan kocsis.** *Horváth Lajos* beregböszörményi lakos olyan sebesen hajtott tegnap a nagypiaczon, hogy egy négy éves kis cigány leány nem tudott előle elszaladni, elgázolta a szekér. A kis leánynak szerencsére nagyobb baja nem esett. — **Becsületes találó.** *Berkovits Ferencz* dr. kis fia *René* a *Pável-utczán* talált egy nikkel órát. A tulajdonos átveheti a rendőrségnél.

Hivatalos közlemények.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.
13790/1895.

Hivatalos hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a folyó évi szeptember havi országos sertés vásár helyett a nagyméltóságú magyar királyi kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi október hó 21. és 22-ik napjaira pótsertés-vásárt engedélyezett;

miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy az engedélyezett pótsértés-vásár folyó évi október 21. hétfőn és 22-én kedden fog megtartatni.

Nagyvárad, 1895. október 12-én.

Ifj. Rimler Károly,
rendőr-főkapitány.

13563/1895.

Hivatalos hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak folyó évi 81945/V—b. sz. alatt kelt körrendelete értelmében Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala részéről közhírré tétetik, hogy az afrikai rabszolga-kereskedés elnyomása érdekében létrejött nemzetközi egyezmény folytán lőfegyverek és lőszer, valamint ezek alkotórészeinek Abyssiniába való kivitele betiltott. — Ezen tilalom megszegése az 1879. évi XL. t. cz. 1 §-a értelmében kihágást képez és elkövetője a lőfegyverek és lőkészletek elkobzásán kívül egy hónapig terjedhető elzárással és 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Nagyvárad, 1895. október hó 8-án.

Ifj. Rimler Károly,
rendőr-főkapitány.

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-80, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14	Ermihályfalva felé 6-45, 4-85.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

IRODALOM.

„Téli Esték.”

A keresztény családok lapja.

Megjelent a fennebbi című időszakos lap kilencedik évfolyamának első és mutatószámú száma. Legmelegebben ajánljuk a kedves kis lapot a t. közönség szives figyelmébe és pártfogásába.

Az előfizetési felhívást ezennel közöljük az alábbiakban.

*

A kilencedik tél.

Kilencedik esztendeje, hogy így — tél közeledtével lapunk felkeresi a családok tüzhelyét.

Önérzettel mondhatjuk, hogy az ország minden részében szives házi gazdákra akadunk. Nemesak állandó szállást kaptunk egész tél folyamára, de őszinte meghívást a további esztendőkre is.

Ez a szerencsés körülmény tette lehetővé, hogy kis lapunk *immár megnagyobbodott és új kötést, új ruhát kapott.*

Azt hisszük, ebben az új ruhában is reá ismernek olvasóink. Sőt éltet a remény, hogy a régi, hű gardához újak is fognak csatlakozni.

Lapunk az új ruhában is a régi, kipróbált utakon fog haladni. Arra törekszünk, hogy olvasóinknak a hosszú téli estékre hasznos és élvezetes szellemi táplálékot nyújtsunk. Olvasmányaink olyan szelleműek és irányúak lesznek, hogy abban *minden keresztény család megtalálja a maga igényeit.* Ugy fogunk irni, hogy bennünket minden tüzhelyen jól megértsenek. Mintha csak oda ülne a kandalló mögé, a családi kör kedves otthonába... és egyszerű szavakkal beszélne el mindazt, a mi az értelmet felvilágosítja, a szívet táplálja és élteti.

Nekünk legszebb jutalmunk lesz, ha lapunkkal a keresztény családokban, — a hol a nehéz idők jártával annyi a gond, oly sok a baj — olykor-olykor derültebb órákat szerezhetünk.

A vallás szelid vigaszával, a Gondviselésbe vetett erős bizalommal lépünk mi a keresztény há-

zakba, hogy a felzaklatott szíveket esendesítsük... a kitartó munkában kísérjük... és a lelket e bánnatos földről a derült ég felé emeljük!

Ime e néhány sorban van elmondva a mi beköszöntőnk... a mi egész törekvésünk!

A kik minket megértenek, a kik törekvéseinket szívükön viselik, azok ne sajnálják tőlünk a pártfogást, szellemi és anyagi támogatást.

Lapunk előfizetési ára marad ezután is egy forint. Négy hónapon keresztül minden héten kézhez kapja lapunkat az, ki ezen egy forintot a »Téli Esték« kiadójához (Szatmár) előre beküldi. Csak arra kérjük olvasóinkat, hogy az előfizetést mindjárt teljesítsék, nehogy a késedelem miatt a lap küldésében akadályozva legyünk.

Szatmár, 1895. október hó vége.

Bodnár Gáspár
tanár, szerkesztő.

— **»Iskola«.** (Egyetemes katolikus tanügyi folyóirat.) A folyó évi október hó 15-én kiadott 8-ik számának tartalma a következő: Egy igen fontos kérdés (hova és kihez adják ellátásra és gondozásra iskolába járó gyermekeiket a szülők?) **Lichteneger Józseftől.** Mit tehet egy jó tanító a község szellemi és anyagi felvirágoztatására? **Halmi Jánostól.** Néhány kritikai megjegyzés a magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. népiskolák tantervének revidiált tervezetéről. Egyesületi élet. A katolikus tanítók nagygyűlése. Paedagógiai esetek. A milleniumi II. egyetemes tanügyi kongresszus összes ülésének tárgyai. Irodalom. Vegyesek. **Tárca:** Az utolsó tanórán.

REGENY-CSARNOK.

A csikárma.

(Nőrablás.)

11

Irta: **May Károly.**

Fordította: **Nix.**

(Folytatás.)

— Azt megteszem.
— Azután egyedül kell őt hagyni és minden bosszuságtól megóvni. —
Ez is meg fog történni. —
Továbbá mindennap beszélnem kell vele.
— Neked? Miért? —
— Hogy orvosságomat a beteg hogy léte szerint tudjam beosztani. —

— Majd én magam megmondom neked, hogyan érzi magát.

— Azt te nem tudod, mert nem vagy képes megítélni a beteg hogylétét.

— De hát mi beszélni valód lesz vele? —
— Csak az, a mit te megengedhetsz. —
— És hol fog ez történni?

— Itt ebben a szobában épp úgy, mint ma.

— Mondd meg legalább, meddig fog ez tartani? —

— Ha követed utasításaimat, akkor mához öt napra a betegségtől, — szabad lesz.

— Add tehát ide az orvosságot!

— Szolgámnál van az udvaron.

— Akkor hát menjünk!

Elment a beteg felé fordultam, és ő mint egy búcsuzásul a köpeny alól kinyújtott kezeit összekulcsolva e két szót suttogta:

— Evv' Alláh! Alláh kísérjen!

Ibrahim dühösen ráfordult:

— Hallgass! Csak akkor beszélj, ha kérdeznék!

— Ibrahim Mámur! — mondtam komolyan — nem figyelmeztettek, hogy a beteget minden kellemetlenségtől meg kell kimélned? Ilyen hangon nem szokás beteghez szólni, kihez közel van a halál.

— Akkor mindenekelőtt ő maga gondoskodik arról, hogy meg kimélje magát a kellemetlenségtől. Tudja ő nagyon jól, hogy nem szabad beszélnie. Jöjj!

Visszatértünk a szelámlükbe, hová Hálefet is be hívtam a gyógyszerekkel. A szükséges utasításokkal kíséretében kevés ignaliát adtam és azután menni készültem.

— Mikor jössz ismét? — kérde Ibrahim.

— Holnap ugyanez időtájt.

— El fogom érted küldeni a csolnakot.

Mennyit kívánsz mai látogatásodért?

— Semmit. Majd ha a beteg meggyógyul akkor adj, amit akarsz.

Ibrahim zsebébe nyult, kivette gazdagon himzett tárczáját és néhány aranyat adott Hálefnak.

A derék Hálef Aga olyan önérzetes arccal nyult utána, mintha ő gyakorolt volna grátiát a Mámurral, és a baksist zsebébe csusztatva így szólt hozzá:

— Ibrahim! A te kezéd nyitva van. Az enyém is. Nem is rejtem el tenyeremet előled mert azt mondja a próféta, hogy a nyitott kéz a menyország első lépcsője. Alláh legyen veled és velem!

Az egyiptomi kikísért bennünket egészen a kertig, hol egy szolga kinyitotta előttünk a kőfal ajtaját. Midőn a szabadban voltunk, Hálef zsebébe nyúlt és megnézte, a mit kapott.

— Effendi! három arany zekhina! Aldja meg a próféta ezt a Ibrahim Mámurt és adja, hogy a felesége még sokáig, betegeskedjék!

— Hadsi Hálef-Omár!

— Uram! Ne sajnáld tőlem azt a néhány aranyat!

— Inkább azt kívánd, hogy a beteg mielőbb egészséges legyen.

— Hányszor fogsz még ellátogatni, mielőtt meggyógyul?

— Talán még ötször.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király Zágrábban.

Zágráb, október 15. (Saját tud. táv.)

A magyar miniszterek ma látogatásokat tettek a zágrábi notabilitásoknál, Lipót hercegnél, a pártiarkánál, érseknél és a hadtestparancsnoknál. A király Paar gróffal szintén meglátogatta Lipót Salvator király herceget. A király ma értesült a botrányokról s azokat gyermek csinyeknek nevezte.

Midőn a király tegnap a horvát méltóságokkal beszélt, többek közt megjegyezte: — Ich sehe sehr viel schwarzelbe Fahnen. Nagyon sok fekete-sárga zászlót látok.

Ő felsége ma a bán kíséretében külföldi intézményeket tekintett meg. Először a kormány közoktatásügyi osztályába hajtatott, hol Krnjavi osztályfőnök kalauzolta a királyt; innen a székesegyházba ment, hol Posilovics érsek, a káptalan és papság élén fogadta a főajtónál és a szentélybe vezette. Miután az érsek pontifikálása mellett az ordo et recipendum-ot celebrálta, Ő felsége elhagyta helyét és az érsektől és a káptalan tagjaitól a templomjavítási ügyekről kérdezősködött. A káptalan egyes tagjainak bemutatása után a király a helyőrségi kórházat s a tüzérségi laktanyát tekintette meg s innen a szerb templom megtekintésére indult. Itt Brankovich patriárka nagy papi segédlettel fogadta Ő felségét a főbejáratnál.

Az egyetem bejáratánál Spevec rektor a tanári kar élén fogadta a királyt. Az egyetemi polgárok pedig diszben, kivont kardokkal, lelkes zsviök közt fogadták.

Alig hogy a király az egyetemről távozott, az egyetemi ifjuságból többen visszatértek a szerb templom elé és ott követelték a szerb zászló azonnali eltávolítását.

A budai szerb püspökség.

Budapest, okt. 15. (Saj. tud. távirata) A budai szerb püspökséget többé nem töltik be. Szentendrén csupán káptalant

állítanak fel, melynek kinevezett alelnöke lesz. Az elnökséget maga a pátriárka vállalja magára, hogy így a magyar fővárossal állandó összeköttetésben lehessen. Ellenben új püspökséget állítanak fel Zág-ráiban, melynek területét a királyvárosi és pakraczi püspökségekből kerítik ki.

Országos rabbi kongresszus.

Budapest, okt. 15. (Saj. tud. távirata) Az izr. hlköztség sip-utczai-palotában ma ült össze az országos rabbi-kongresszus, mely tegnap előkészítő értekezletét tartotta meg. A kongresszuson Kohn Samuel budapesti főrabbi, majd Löw Emanuel szegedi rabbi elnökölt. Tíz óra után kezdődött meg a tanácskozás, melynek a rituális kérdésekben való döntés volt a tárgya. Megelőzőleg kimondotta a kongresszus, hogy a határozatokat minden rabbi kötelezőnek ismeri el magára nézve.

Román kormányválság.

Bukarest, okt. 15. (Saj. tud. távirata.) Mivel a király nem adta beleegyezését a kamara feloszlatásához, a Catargi kormány beadta lemondását. A király több politikai személyiséggel fog értekezni s ma délelőttre Sturza Demetert, a liberálisok vezérét hívatta a királyi palotába.

A Rothschildok Magyarországon.

Budapest, okt. 15. (Saját tud. távir.) A 100 milliós vasuti kölcsön ügyében a pénzügyminiszteriumban már javában folytak az előmunkálatok és a miniszterium megbízásából a Rothschild-csoport is foglalkozik az előtanulmányokkal. A magyar hitelbank vezérigazgatója ismételt tárgyalást e dologban a bécsi Rothschild-czeggel s maga Rothschild báró direkt e kérdés ügyében Párisba utazott. A pénzügyminiszternek és a pénzcsoportnak az a célja, hogy a 100 milliós kölcsön, melynek neve valószínűleg beruházási kölcsön lesz, ne csak a belföldön, Ausztriában és Berlinben, hanem egyidejűleg Párisban, Londonban és Amszterdámban is aláírásra bocsáttassék. A bankcsoport egyébként tudatta a magyar pénzügyminiszterrel, hogy a mostani időpont az emisszióra épenséggel nem alkalmas, mivel a drága pénzviszonyok mellett valamely olcsóbb kamatozású kölcsön aligha volna kedvezően elhelyezhető. A kibocsátás a legjobb esetben sem fog tehát a jövő év kezdete előtt megtörténni, de az máris elhatározott dolog, hogy a kölcsön összes ügyeinek keresztülvitelét a bécsi Rothschild-csoportra és a párisi és londoni Rothschild-házakra fogják bízni.

Közgazdaság.

Gyümölcs-eltartás új módja.

Higinikus szempontból igen lényeges, hogy téli gyümölcsünket kifogástalan állapotban tényleg át egész tavaszig eltarthassuk. E célra leghelyesebbnek bizonyult a tőzeg, mely nemcsak fertőtlenítő hatásánál és olcsóságánál fogva, de mint rossz melegvezető is ajánlható. Finomra törve és megszitálva úgy alkalmazzuk, hogy akár hordókban, akár ládában rétegenként egy-egy sor gyümölcsöt rakunk s ezt úgy folytatjuk, míg a láda meg nem telek, ügyelvén arra, hogy az alsó és felső sort a tőzegpor képezze.

Ily eljárás mellett a gyümölcs épségben és értékben semmit sem veszít, sokáig eltart s a legnagyobb hideget is eltűri.

Nagyvárad, 1895. október.

R. P.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.
4471/1895.

Értesítés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága ez évi 130.080. sz. a, megküldte kamaránkhoz a részére az 1896. év január hó 1-től egy, esetleg három évi időtartamra szükségelt 45000 tonna darabos és koczkaszerű szállítása iránt kiadott pályázati hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azal értesíteni, hogy a szóban levő pályázat feltételei a kamara hivatalában, a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895. október 14.

Janky József, s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

4472—895.

Értesítés.

A magyar királyi államvasutak gépgyára és a diósgyőri magyar királyi vas- és aczélgyár igazgatósága f. évi október hó 11-én 26355. sz. a. kelt átirata kapcsán tájékoztatást megküldte a nevezett gyárak anyagszükségletének 1896. évre vonatkozó előirányzatát.

Miről az érdekelteket van szerencsénk azal értesíteni, hogy a szóban levő anyag szükségleti előirányzat a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. okt. 14.

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

4479—1895.

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi október hó 3-án 65515. sz. a. kelt leirata értelmében van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a smyrnai consulates jelentése szerint Smyrnába a mazsolaszölő szárításához használni szokott »hamuzsir« az ottani török hatóságok részéről vegyi összetételére nézve, a jövőben szigorú vizsgálat alá fog vétetni és csekély hamuzsir bevitelle fog megengedtetni, amely legalább 50% de legfeljebb 64% szénsavas kálit (Carbonate de potasse) tartalmaz.

Nagyvárad, 1895. október hó 14.

Janky József, s. k. Dr. Sarkadi Lajos
elnök. titkár.

4483—95. sz.

Értesítés.

A temesvári cs. és kir. 7. hadtest intendatúrája — a területén — az 1896. évben öszszegyűlemlő s a katonai kezelés czéljaira nem szükséglenő gyanju, — fehér s szürke, továbbá zsák- és mállakötélrongyok értékesítésének biztosítására pályázatot hirdet.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azal értesíteni, hogy a szóban levő hirdetmény feltételei a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt d. e. 8 d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895. október 14.

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. október 14.

Budapest, október 14. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv korlátolt volt és szilárd irányzat mellett 25.000 q. hazai buza kelt el 00 krral olcsó árakon vásároltak.

Tiszavidéki 300 q. 82.0 k. 6.70 frton.
Idegen buza oláh 5000 q. 78 k. 5.80 frton.
Rozs irányzata szilárd, ára 5.80—5.85 Budapest.
Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu
Zab irányzata szilárd. Elkelt 100 q. 6.05 frton.

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 centes árfolyást jelentett, minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 2—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.38—6.41 frt, rozs őszre 5.76—5.88 frt, tengeri 1896. máj.—juniusra 4.48—4.52 frton, zab őszre 5.65—5.70 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.90—11.— forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.39—6.40 frt, buza tavaszra 6.76—6.77 frt, rozs őszre 5.87—5.89 frt, rozs tavaszra 6.11—6.14 frt, tengeri októberre—novemberre 5.53—5.56 frt, tengeri 1896. máj.—juniusra 4.49—4.50 frt, zab őszre 5.61—5.63 frt, zab tavaszra 5.88—5.89 frt, káposzta-repcze szeptemberre 9.50—9.55 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.90—10.95 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, okt. 14. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57—kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép 54—55 kr.; Fialat könnyű 00—00 kr.; Szerbiai nehéz 53—54 kr.; közép 53—54 kr.; könnyű 00 —00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. október 15-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	121.25
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	99.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	124.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	121.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.25
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	161.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	100.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	100.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	152.—
Osztrák-magyar bankrészevény	—	—	—	—	1055.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	—	485.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	400.25
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	394.—
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	955.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.92 1/2
London vista	—	—	—	—	120.85
Paris vista	—	—	—	—	47.70
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

Eladó 35,000 drb. sima szőlő zöld oltvány,

melyek szépen és tökéletesen beérették.

1000 darab fehér mézes vagy sárga Margit (Hönigl) 60 frt
1000 darab Oporto 60 frt

Ezen árak csomagolva s Nagyváradra szállítva értetnek.

A megrendelésnél kéretik az összegnek 50% beküldése, a többi pedig utánvétellel fizetendő. Megrendelések Nagyváradon N. Justh Sándor urnál is eszközölhető, ki által már a múlt évben 16,000 oltványt rendelt több nagyváradai szőlős gazda.

Just ur szívesen szolgál felvilágosítással, mert telepünket ismeri.

Tisztelettel

Heininger Antal és József,

1—3

Nagy-Maroson (Hontm.)

Házvétel.

Megvételre kerestetik
olaszi városrészben

egy jó helyen levő,
hosszu utczai homlokzattal
és 6—7 szobával bíró

erős és egészséges ház,
esetleg alkalmas háztelek.

Ajánlatok a lap kiadó-hivatalánál fogadtatnak el.

(170) 1—1

ÚJDONSÁGOK

az 1895-iki őszi és téli idényre.

Bel- és külföldi

női ruhaszövetek

a legegyszerűbbtől a legfinomabb minőségig.

MOST ÉRKEZETT:



Női



confectió-ujdonság

u. m. jaquetek, kabátok, köpenyek, capes stb.

A legizlésebb női ruhák saját műtermemben elsőrangú erők által készítettnek el.

SZANDICZ ADOLF

(251) 4-6

DIVATÁRU-HÁZÁBAN

Nagyváradon, Bémer-tér, Lévy-ház.

Női ruhaszövet-minták kívánatra bérmentve.